

Liisa-tarhurin elokuun tarinoita

Elokuun viimeinen päivä ja aamulenkillä käsiä ”kynnästeli” ja edellisellä viikolla tarhuri valitteli, kun ei ulkona voinut tehdä mitään puutarhahommia, kun oli kuivaa ja kuumaa. Tarhuri ei oikein kestä 30 asteen hellettä! Kuukauden sääolot ovat vaihdelleet kovasti, mikä kertoo, että jotakin tapahtuu ilmastossa, mihin ei ihminen pysty vaikuttamaan muuta kuin ihmettelemällä! Aina on ”ilmoja piellyt” kun asutaan Suomessa, missä taitaa olla maailman monipuolisimmatt mahdollisuudet sään eri vaihteluille. Ei muuta kun katsotaan ikkunasta säätila ja varustaudutaan sen mukaan mikä säätila kulloinkin on, koska säätiedotuksetkaan eivät ole oikein täsmänneet. Helteiden ja sateiden välillä tarhuri on riekkinut puutarhassa oikein toden teolla. Kun sain apuvoimia, niin seitsemän syreeniä sahattiin pienemmäksi, kun oksat rötköttivät ympäriinsä, eikä alta mahtunut kulkemaan. Jokunen oksa oli kasvanut tänä kesänä jopa puolitoista metriä! Syy on alkukesän sateessa, lämmössä ja suotuisassa ilmankosteudessa. Jokunen syreeni oli pakko sahata kokonaan, sillä pystyyn jääneet oksat eivät pysyneet pystyssä. Katsotaan nyt millaisia pehkoja niistä alkaa kasvaa ensi kesänä.

Isotöyhtöangervot, joita kasvoi melkein kymmenen metriä pitkä aidanne, olivat kasvaneet noin 40 vuotta ja olleet hieno kasvi mulloksen ja nurmikon rajalla. Viimeiset kolme – neljä vuotta siementaimia on ilmestynyt joka puolelle puutarhaa. En tiedä mistä olen joskus hankkinut tyttöangervon, sillä poika-angervot ovat kasvaneet aivan hyvin. Nyt ovat syksyt pidentyneet ja siemenet ovat itäneet, joten taimituotanto on vaimisteltu. Isotöyhtöangervo on määritelty silmälläpidettäväksi kasviksi, sillä se on jo Etelä-Suomessa karannut puutarhoista ja laajoja kasvustoja on metsän laitamilla. Nyt halkaisijaltaan yli puolimetriset juuripaakat on maasta kaivettu ja osa on löytänyt uuden kodin ja osa menee jätekeskukseen. Tytöt menivät eri puutarhaan kuin poika-angervot. Kova homma on ollut saada kaikki juuret pois, mutta vähitellen olen möyhinyt maata ja iloinnut siitä että tulee lisää maata mihin voi istuttaa uusia kasveja. Se on yksi valoisimpia paikkoja tarhurin puutarhassa, joten siitä tulee päivänliljapenkki.

Päivänliljat ovat ahdingossa toisten kasvien vieressä, joten on hyvä saada ne uuteen paikkaan. Ne ovat kiitollisia ja helppohoitoisia kasveja. Sortteja on monenlaisia, mutta yksi kiitollisimmista on keltapäivänlilja, erityisesti sen vanhat kannat. Olen huomannut, että kukinta jää vähäiseksi, jos unohtaa keväisen lannoituksen. Se tarvitsee ravinteita, koska se kasvaa rotevasti ja kukkii pitkään ja komeasti. Jakamista ei kannata tehdä kuin neljän - viiden vuoden välein, sillä jakaminen häiritsee jonkin verran seuraavan kesän kukintaa. Kompostimulta ja hevosenselanta keväällä on varma kukinnan tae. Jos kotiloista ei ole paljon riesaa, niin lehdet voi taitella pitkin pituuttaan taimien päälle, jotta saavat myös niistä ravintoa. Hyvin kaksavat keväällä ponnistaa lehtien lomasta. Ne myös estävät rikkaruohojen kasvua.

Pitkä sadetakki, kumisaappaat, suojalasit ja huivi päähän lämpimänä kesäpäivänä oli vähän liikaa. Pakko oli varustautua, kun rupesin leikkelemään pois seinältä yli 30 vuotta kasvanutta Pohjantähti-köynnösruusua! Olin jo muutaman vuoden aikonut poistaa sen, mutta aina se on jäänyt. Jos sen leikkasi syksyllä, niin keväällä se kasvoi runsaasti uusia versoja, mutta ei kukkinut, koska kukkii vanhoilla versoilla. Nyt olen päättänyt, että kun saan apujoukkoja, se kaivetaan kokonaan pois. Se on kasvanut olohuoneen oven pielessä ja aina pitää varoa, ettei se tartu hiuksiin tai vaatteisiin. Tänä kesänä siihen tuli myös jokin tauti, sillä sen lehdet menivät aivan läpikuultavaksi. Siis se saa poistua tarhurin puutarhasta.

Muutammat puistoruusut ovat päättäneet kasvaa käynnösruusuisiksi. Erityisesti ”Tarja Halonen” on villisti kasvava ja kovasti karkaileva ruusu. Se kasvaa ensin pari metriä ylöspäin – siihen asti se on tuettu - ja sitten sieltä puolitoista metriä alaspäin. Niinpä sen ympäristössä paljon mahdu kulkemaan. Oksasakset siis käteen ja roikkuvat oksat pois ja myöhemmin ranteenpaksuiset oksat juutesta poikki. Tolkku se on kasvamisellakin oltava. Nämä piikikkäät kasvit ovat ikäviä hoitaa, mutta kukat ovat tuoksuvia ja ihastuttavia. Tosin aika lyhyen aikaa kestää kukinta.

Satoa tämä kesä on tuottanut! Metsämustikoita oli runsain mitoin, joten tuli käytyä keräämässä useamman kerran. Ensimmäisellä kerralla oli kuiva avoin rinne ja mustikoita lyhyissä varsissa niin paljon, ettei tallata voinut. Olivat isoja ja hyvälaatuisia. Toisella kerralla oli aika helteistä, joten mentiin keräämään puiden varjoon notkelmaan. Ihmettelin siinä kerätessä, että ovatpa kosteita ja taitavat olla myös vähän pilaantuneita. Ja todella, kun rupesin niitä puhdistamaan, niin puolikkaita punertavia mustikoita oli todella paljon. Osassa oli kanta tiukasti kiinni, joten kyllä oli kova homma puhdistaa. Ihmetytti, että miten samalla alueella noin 30 metrin etäisyydellä voi olla niin erilaiset mustikkapaikat!

Kasvihuoneen ilontuoja on ollut tänä kesänä sitruunakurkku. Viime kuussa ihmettelin, kun se kukki kovasti, mutta ei tullut satoa. Huomasin, että aurinkoisina aamuina noin yhdeksän aikoihin tulee kimalainen töihin. Joka aamu se ilmestyi, joskus toi kaverinsakin, ja kylläpä rupesi kurkkuja ilmestymään. Erityisen hyviä sitruunakurkut ovat mielestäni kuorittuna ja viipaloituna voileivän päällä.

Pavut ovat myös ilonaihe! Ne ovat kasvaneet hyvin, vaikka tarhurin viljelykset tulevat aina vain varjoisammiksi. Hauska ilmestys oli se, kun violetit köynnöspavut kiipesivät kriikunapuuhun. Siellä ne neljän metrin korkeudessa kiikkuivat tummuvien kriikunoiden seurassa. Sävy sävyä pitää olla! Hienoltahan ne näyttivät, mutta oma operaatio oli saada ne sieltä pois.

Mehitähtien katoaminen! Tein viime keväänä uusia istutuksia sementtiastioihin, joissa entiset olivat jo menneet huoksi. Ostin oikein uusia mehirusukkeita ja tein kaiken sääntöjen mukaan. Useimmat asetelmat ovat kasvaneet ja voivat hyvin, mutta yksi iso ”lautanen” ei onnistunut ollenkaan. Ihmettelin mihin ne punaiset ja vihreät mehirusukkeet ovat joutuneet, kun on pelkkää hiekkaa. Osa löytyi numikolta, osa oli pois kokonaan. Muutamia kertoja istutin ne uudestaan, mutta nyt ne ovat hävinneet kokonaan. Ovat varmaan menneet parempiin suihin.

”Kesä on mennyt ja muistot ovat jäljellä.” On aika nauttia puutarhan antimien yltäkyläisyydestä, ihastekka kukkaloistoa ja tehdä uusia suunnitelmia. Kohta on aika laittaa puutarha odottamaan talvea ja tarhuri voi huokaista helpotuksesta, paneutua kynttilän valoon ja etsiä sukankutomiset esiin!